

Tentoonstelling - Eerherstel voor een dwarse denker: Adriaan Koerbagh (1633-1669)

17 september - 19 december 2021 Embassy of the Free Mind Amsterdam

Leer zelf denken. Laat een ander niet voor jou denken, of beslissen wat jij moet denken of geloven. Dat was het motto van Adriaan Koerbagh, een radicaal verlichter, evenals zijn veel beroemdere tijd- en stadgenoot Spinoza. Hij pleitte voor het belang van de rede en schreef in de volkstaal om ook de ‘gewone’ mensen de ogen te openen. Het kostte hem zijn leven.

Van 17 september t/m 19 december 2021 richt de Embassy of the Free Mind alle aandacht op deze vrije geest, wiens boodschap vandaag de dag nog net zo actueel is als destijds.

Koerbagh in het kort

De rede is het grootste godsgeschenk en daarover beschikt iedereen, meende de Amsterdamse arts en jurist Adriaan Koerbagh. Niet blind geloof, maar kennis door middel van rationeel inzicht leidde volgens hem tot geluk.

Koerbagh maakte deel uit van een kring radicale vrijdenkers, onder wie ook Spinoza, maar in tegenstelling tot Spinoza, die in het Latijn schreef, schreef hij in het Nederlands omdat hij ook minder geschoolde mensen aan het denken wilde zetten. In zijn boek *Een Bloemhof van allerlei lieflykheid sonder verdriet* uitte hij zodanig kritiek op de religieuze opvattingen van zijn tijd dat hij naar de vrijstad Culemborg moest vluchten. Van daaruit stuurde hij het manuscript van zijn boek *Een ligt schijnende in duistere plaatsen, een uitwerking van de ideeën in Bloemhof*, naar een drukker in Utrecht. Die schrok van de ‘gevaarlijke en godslasterlijke’ inhoud en stapte naar de autoriteiten. Koerbagh werd gearresteerd, veroordeeld, en stierf in gevangenschap. Pas in 2011 zou Een ligt daadwerkelijk het levenslicht zien.

Eerherstel voor deze vrijdenker

Eerherstel voor een dwarse denker: Adriaan Koerbagh (1633-1669) is een eerbetoon aan deze vrijdenker. Aan de hand van *originele* drukken en gerechtelijke documenten, inclusief een voor de helft gedrukt exemplaar van *Een ligt*, schetst de expositie het geestelijke klimaat in de Nederlanden in de tijd van Spinoza en de radicale verlichting. Het is het verhaal van de ontdekking van het licht van de rede, van de bevrijdende belofte van kennis en de fundamentele onafhankelijkheid van ieder individu, maar ook van de taaiheid van oude opvattingen, van machthebbers en van maatschappelijke tegenstellingen.

De tentoonstelling biedt bezoekers inzicht in het leven en werk van Koerbagh en geest van zijn tijd. Een interactieve kaart toont plekken in Amsterdam die een rol in Koerbaghs leven hebben gespeeld, en er is een stadswandeling die langs veel van deze plekken voert. Bezoekers kunnen zelf een pagina uit *Een ligt* afdrukken op een drukpers. Ook worden ze uitgenodigd hun eigen opvattingen over de thema's die Koerbagh bezighielden met anderen te delen. Want in onze tijd, waarin wetenschap en rede het geregeld moeten afleggen tegen nepnieuws en feitenvrije meningsvorming, is Koerbaghs gedachtegoed nog steeds relevant.

Reizende tentoonstelling

De tentoonstelling *Eerherstel voor een dwarse denker: Adriaan Koerbagh (1633-1669)* is een initiatief van de Vereniging Het Spinozahuis. In november 2019, in het 350e sterfjaar van Adriaan Koerbagh, werd deze eerste overzichtstentoonstelling over Koerbaghs leven en werk geopend in het Spinozahuis in Rijnsburg, om vervolgens door te reizen naar het Elisabeth Weeshuis in Culemborg. Met

het vervolg van deze tentoonstelling in de Amsterdamse Embassy of the Free Mind komt Adriaan Koerbagh weer thuis in zijn eigen stad.

Data, tijden, locatie

Eerherstel voor een dwarse denker: Adriaan Koerbagh (1633-1669)

17 september - 19 december 2021

Embassy of the Free Mind
Keizersgracht 123
1015 CJ Amsterdam
T 020-6258079
E info@efm.amsterdam
I www.embassyofthefreemind.com

Open: woensdag t/m zondag 10.00-17.00 uur

toegang: € 12,50 / € 8,50 / gratis met Museumkaart, Stadspas of ICOM-kaart

Activiteiten tijdens de tentoonstelling:

- * themarondleidingen door conservatoren van de Embassy of the Free Mind
- * gelegenheid een pagina af te drukken op een drukpers
- * een stadswandeling
- * (online) lezingen (o.a. door Jonathan Israel) en cursussen rondom Koerbagh

EERHERSTEL VOOR

ADRIAAN

KOERBACH

(1633-1669)

EEN DWARSE DENKER

TENTOONSTELLING

17 september - 19 december 2021

www.embassyofthefreemind.com

EMBASSY
OF THE
FREE MIND